

2. POPIS OBLASTI - ZLÍNSKÉHO KRAJE

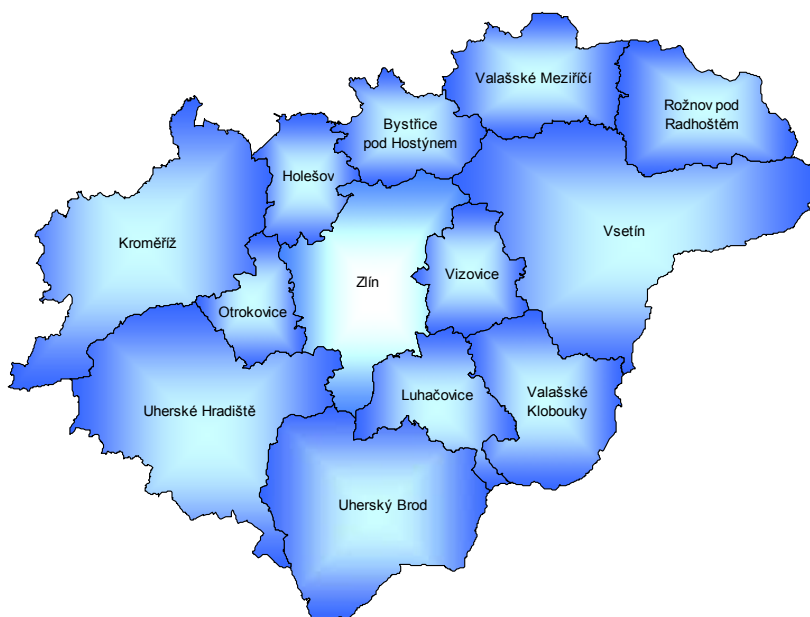
2.1 Správní uspořádání

Nové správní rozdělení kraje člení Zlínský kraj na správní obvody obcí s rozšířenou působností. Zlínský kraj má 13 nových správních obvodů obcí s r. p. – Bystřice pod Hostýnem, Holešov, Kroměříž, Luhačovice, Otrokovice, Rožnov pod Radhoštěm, Uherské Hradiště, Uherský Brod, Valašské Klobouky, Valašské Meziříčí, Vizovice, Vsetín a Zlín.

Tabulka 2: Počet obyvatel a rozloha správních obvodů obcí s rozšířenou působností

Obec s rozšířenou působností	Počet obcí správního obvodu	Počet obyvatel - muži	Počet obyvatel - ženy	Počet obyvatel celkem	Rozloha správního obvodu
Bystřice pod Hostýnem	14	7 804	8 211	16 015	16 395
Holešov	19	10 521	11 099	21 620	13 282
Kroměříž	46	34 051	36 125	70 176	49 924
Luhačovice	15	9 717	10 099	19 816	17 838
Otrokovice	10	17 388	17 917	35 305	11 157
Rožnov pod Radhoštěm	9	17 527	18 098	35 625	23 912
Uherské Hradiště	48	43 785	46 496	90 281	51 808
Uherský Brod	30	26 680	27 556	54 236	47 347
Valašské Klobouky	20	12 001	12 214	24 215	25 905
Valašské Meziříčí	16	20 437	21 572	42 009	22 968
Vizovice	16	7 896	8 205	16 101	14 616
Vsetín	32	33 758	34 922	68 680	66 258
Zlín	29	48 496	52 435	100 931	35 037
Zlínský kraj celkem	304	290 061	304 949	595 010	396 457

Obrázek 3: Správní obvody obcí s rozšířenou působností Zlínského kraje

Pro potřeby spojené s koordinací a realizací politiky hospodářské a sociální soudržnosti, spočívající zejména ve využívání finančních prostředků z předvstupních a strukturálních fondů Evropské unie, bylo v České republice vymezeno osm Regionů soudržnosti NUTS II. Zlínský kraj spolu s Olomouckým vytváří Region soudržnosti NUTS II. Střední Morava.

2.2 Sídelní struktura

Stávající struktura osídlení je dána dlouhodobým vývojem, který byl ovlivněn především přírodními podmínkami v návaznosti na podmínky hospodářské a politické. V místech s nejpříznivějšími podmínkami přirozeně vznikaly významní sídelní útvary. Většinou se jednalo o rovinaté části území a údolí v členitějším terénu. Síť základních sídel a významných komunikací vytváří v území urbanizované koridory. Dominantní osu územní dispozice urbanistické struktury, procházející řešeným územím tvoří **pomoravský koridor**, vytvořený v údolní nivě řeky Moravy.

Základní sídelní kostru Zlínska tvoří trojměstí Zlín - Otrokovice - Napajedla. K nim se řadí ještě Luhačovice, Slavičín a Valašské Klobouky. Z kroměřížských sídelních útvarů Kroměříž, Hulín, Holešov a Bystřice pod Hostýnem a z Uherskohradištska Uherské Hradiště, Uherský Brod a Bojkovice. Spolu se základní sítí komunikací, které je propojují, tvoří vyjmenované sídelní útvary základní kostru území.

Nejvýznamnější urbanistická osa Vsetínska je vymezena údolím řeky Bečvy a Senice s hlavními sídelními a průmyslovými centry Vsetín a Valašské Meziříčí, které navíc plní funkci regionálně významného dopravního uzlu silniční a železniční dopravy. Údolí Rožnovské Bečvy vymezuje urbanizační osu Valašské Meziříčí – Zubří – Rožnov p.R. Funkci sídelních a výrobních center plní především Valašské Meziříčí a Rožnov p.R.. Území dále pokračující mezi Rožnovem a Horní Bečvou představuje nejatraktivnější a nejintenzivněji využívaný rekreační prostor Beskyd.

Do velkých sídel se v průběhu období extenzivní industrializace soustředily plochy pro průmyslovou výrobu a vytvořily průmyslové zóny. Zvláště významný je prostor Zlín-Otrokovice-Napajedla. S velkými sídelními útvary je spjata i převážná část bytové výstavby a lokalizace občanské vybavenosti.

2.3 Geografické a klimatické údaje

Zlínský kraj se nachází v severovýchodní části bývalého Jihomoravského kraje. Území kraje je vertikálně velmi členité, počasí i charakteristiky klimatu se na vzdálenosti několika kilometrů podstatně liší. Větší část je tvořena pahorkovitým a kopcovitým terénem, který v některých částech přechází v hornatý. Zvláště důležitou roli hraje zejména v uzavřených údolích a kotlinách, kde má nepříznivý vliv na tvorbu teplotních inverzí a mlh, z důvodů jejich špatného provětrávání. Ve srovnání s jinými částmi území naší republiky se stejnou nadmořskou výškou se na Zlínsku projevuje :

- ♦ vyšší kontinentalita ve srovnání s Čechami (větší rozdíly léto-zima)
- ♦ vliv blízkých hor
- ♦ vliv závětrných jevů při větrech od východu

Nejvyšší bod kraje je Čertův mlýn, 1 206 m n. m., ležící v Beskydech v okrese Vsetín, nejnižším bodem je hladina Moravy v místě, kde opouští kraj v okrese Uherské Hradiště ve výšce 170 m n.m. Terénní reliéf kraje je rozmanitý, od rovin na naplaveninách v blízkém okolí toku Moravy až po strmé hornatiny na severní hranici

v Moravskoslezských Beskydech. S rostoucí vzdáleností od údolí řeky Moravy dochází k ochlazení klimatu. V prostoru moravských úvalů je teplá podnební oblast (okolo Uherského Hradiště velmi teplá) s cca 60 dny letními, 110 mrazovými a 50 dny se sněhovou pokrývkou za rok s roční průměrnou teplotou 9° C a nízkým ročním průměrným úhrnem srážek – cca 600 mm. V severovýchodním cípu kraje je klima mírně chladné s přibližně 30 dny letními, 160 mrazovými a 120 dny se sněhovou pokrývkou, s roční průměrnou teplotou do 6°C a úhrnem srážek i přes 1 000 mm/rok. Vyjma menší oblasti v okolí hřebene Bílých Karpat nacházející se v povodí Váhu, leží celý kraj v povodí Moravy.

Podnebí

Podnebí je jednou z nejdůležitějších fyzikálně-geografických charakteristik, která má zásadní vliv na činnost člověka v krajině, leteckou, vodní i silniční dopravu, geografické rozmístění průmyslu, zemědělství a v neposlední řadě na globální cirkulační poměry a tím i planetární transport škodlivin.

Základní rysy podnebí zlínského regionu určuje jeho poloha v mírně vlhkém podnebním pásu, v oblasti na přechodu mezi přímořským a pevninským podnebím s převládajícím západním prouděním vzduchu v teplém pololetí a východním prouděním v chladném pololetí. Klimatické charakteristiky jsou ovlivněny především specifickými přírodními podmínkami regionu.

Z přírodních složek jsou ve zlínském regionu výraznými klimatickými činiteli:

- ◆ nadmořská výška území, která ovlivňuje velmi výrazně většinu klimatických charakteristik
- ◆ velká relativní členitost georeliéfu spolu se značnou rozdílností jeho nadmořských výšek (výškový rozdíl mezi nejvyšším a nejnižším bodem reliéfu terénu je větší než 700 m)
- ◆ převažující orientace hlavních horských hřbetů ve směru severovýchod - jihozápad, tedy napříč převládajícímu větrnému proudění (významné projevy návětrných a závětrných efektů, popř. i slabších föhnových jevů)
- ◆ charakter aktivních ploch (významné plošné zastoupení lesních, zemědělských a vodních ploch s rozdílnými klimatotvornými účinky).

Podle E. Quitta (1971, 1984) jsou ve zlínském regionu zastoupeny všechny tři klimatické oblasti. Dolnomoravský úval a jeho bezprostřední okolí, na severu a severozápadě - Kyjovská pahorkatina a na východě - jižní část Hlucké pahorkatiny ve Vizovické vrchovině a Hornomoravský úval a jeho bezprostřední okolí na jihu, tj. nižší polohy Litenčické pahorkatiny a Chřibů, leží v teplé klimatické oblasti. Základním znakem této oblasti je zde průměrná červencová teplota vzduchu 18-20 °C, průměrná lednová teplota vzduchu -2 až -3 °C, počet letních dnů 50-70, počet mrazových dnů pod 110 a průměrný roční srážkový úhrn 500-700 mm. Vrcholové části Litenčické pahorkatiny a Chřibů, jižní výběžky Podbeskydské pahorkatiny, podstatná část Vizovické vrchoviny a podhůří Hostýnských vrchů a Bílých Karpat zasahují do mírně teplé klimatické oblasti. Ve Středomoravských Karpatech je charakterizována průměrnou červencovou teplotou vzduchu 17-18°C, průměrnou lednovou teplotou vzduchu -2 až -3°C, 40-50 letními a 110-130 mrazovými dny a průměrným ročním srážkovým úhrnem 550-700 mm. Pro část regionu východně od řeky Moravy je pro tuto klimatickou oblast charakteristická průměrná červencová teplota vzduchu 16-18°C, průměrná lednová teplota vzduchu -2 až -5°C, 20-50 letních a 110-140 mrazových dnů a průměrný roční srážkový úhrn 550-800 mm. Vrcholové části hřbetů Bílých Karpat kolem Velké Javořiny s nadmořskou výškou nad 800 m a vrcholové části Klášťovského hřbetu ve Vizovické vrchovině a hřbetu Hostýnských vrchů kolem Kelčského Javorníku s nadmořskou výškou nad 700 m již spadají do chladné klimatické oblasti, charakterizované průměrnou červencovou

teplotou vzduchu 14-16°C, průměrnou lednovou teplo-tou vzduchu -3 až -5°C, počtem letních dnů 10-30 a počtem mrazových dnů 140-160 a průměrným ročním srážkovým úhrnem 850-1200. Do této klimatické oblasti patří také prakticky celé Vsetínské vrchy, Moravskoslezské Beskydy a Javorníky. Roční úhrny globálního záření se ve zlínském regionu pohybují kolem 3700-4000 M.J.m⁻². Jeho měsíční úhrny jsou značně rozdílné v závislosti na nadmořské výšce. V zimním období jsou nejvyšší ve vrcholové oblasti Bílých Karpat, Javorníků, Hostýnskovsetínských hornatin a Moravskoslezských Beskyd, kde se nachází poměrně nízko hladina kondenzace. V absolutních hodnotách kolísají měsíční úhrny globálního záření v dlouhodobém průměru přibližně od 70 M.J.m⁻² (prosinec) do 540-600 M.J.m⁻² (červen).

Nejvyšší průměrné roční teploty vzduchu ve zlínském regionu byly naměřeny v Dolnomoravském a Hornomoravském úvalu, kolem 8,5 až 9,5°C a v přilehlých pahorkatinách kolem 8,6-9,2°C. Nižší položené části Středomoravských Karpat a Vizovické vrchoviny (ve výšce kolem 350 m n. m.) mají průměrné roční teploty vzduchu kolem 8,0°C, jejich vrcholové části pod 7,0°C. V nadmořské výšce 700 m již klesá průměrná roční teplota vzduchu výrazně pod 6,0°C. Nejnížší měřené teploty vzduchu klesají obvykle v lednu nebo v únoru i hluboko pod -30 °C bez rozdílu, zda se jedná o nížinné či vrcholové polohy (např. stanice Kroměříž zaznamenala 10. 2. 1929 absolutní minimum -31,0 °C a stanice Hostýn ležící o 500 m výše 12. 2. 1929 -31,4°C, dne 11. 2. 1929 klesla teplota vzduchu v Napajedlích na -30,7°C a v Mutěnicích na -34,0°C, 10. 2. 1929 ve Vizovicích na -33,0°C). Mráz je na území zlínského regionu možno očekávat v celém období od začátku září do začátku června. Pro region jsou příznačné teplotní inverze v úvalech a údolích. Nejvyšší teploty vzduchu vystupují v nížinných polohách v období od června do srpna nad 35°C, často i nad 36°C, a v extrémních letech jsou teploty vyšší než 30°C časté již v dubnu a květnu, resp. ještě v září. Hodnoty nejvyšších teplot vzduchu klesají s nadmořskou výškou.

Velké vegetační období začíná v úvalech ve druhé dekádě března a končí v závěru první listopadové dekády. V oblasti Středomoravských Karpat začíná ve třetí březnové dekádě a končí v průběhu první listopadové dekády, ve středních polohách pohoří trvá, podle nadmořské výšky, přibližně od konce března, resp. druhé dubnové dekády do první listopadové dekády a ve vrcholových polohách, s ohledem na konkrétní stanovištní podmínky, končí toto období již v polovině října.

Na rozložení a množství atmosférických srážek se projevuje jak nadmořská výška (plynulé přibývá-ní atmosférických srážek s nadmořskou výškou), tak vlivy georeliéfu, především pak lokální i nadregionální vlivy návětrí horských překážek. Roční srážkové úhrny se pohybují v úvalech v rozmezí 587-597 mm. V Mutěnické pahorkatině spadne za rok přibližně 533 mm srážek, v Žalostínské vrchovině v nadmořské výšce 300 m 669 mm, ve středních polohách Vizovické vrchoviny v nadmořských výškách 300-400 m spadne v průměru 795- 842 mm srážek a ve vrcholových částech pohoří více než 920 mm srážek za rok. S pravděpodobností 1 % je v nejnižších nadmořských výškách překročen roční srážkový úhrn 800 mm a s rostoucí nadmořskou výškou roční srážkový úhrn až 1200 mm a s pravděpodobností 90% roční srážkový úhrn kolem 450, resp. 800 mm. Z hlediska ročního chodu atmosférických srážek se vyskytuje hlavní srážkové maximum v létě, převážně v červenci, a minimum v zimě. V dlouhodobém průměru se výrazněji projevuje i druhotné maximum atmosférických srážek v říjnu. Proměnlivost srážkových úhrnů mezi jednotlivými roky je však značná. První sněžení je v úvalech pozorováno až v polovině listopadu, poslední v polovině první dubnové dekády. V pohořích pak začíná období s možným výskytem sněžení v průměru už začátkem listopadu.

Naměřené klimatické faktory

Následující charakteristiky byly získány zpracováním údajů ze stanic Českého hydrometeorologického ústavu. Klimatologické údaje jsou zpracovány ze stanic Vizovice, Holešov, Kroměříž, Štítná n. Vláří, Vsetín a Valašské Meziříčí. Údaje o kvalitě ovzduší jsou ze stanic umístěných na území kraje v lokalitách Vsetín, Zubří, Štítná n. Vláří.

Průměrná roční teplota vzduchu se pohybuje kolem 9,0 - 9,9°C. Průměrná měsíční teplota v prosinci dosahuje -0,6 až -0,1°C a prosinec je nejchladnějším měsícem roku. Naopak nejteplejším měsícem roku za celé sledované období červenec, jehož průměrná měsíční teplota se pohybovala od 20,4 - 21,5°C. Hlavní vegetační období, tj. období s průměrnou teplotou vzduchu 10o C a vyšší začíná v nadmořské výšce Zlína v průměru 23.dubna a trvá do 9.října s celkovou délkou trvání 170 dní. Ve výšce 500 m nad mořem je začátek posunut až na 4. května a období končí 30. září a je tedy o dobré tři týdny delší. Naopak, otopné období je zde o více jak tři týdny delší než v nižších částech kraje.

Dny s průměrnou teplotou pod bodem mrazu začínají v nižších částech okresu před polovinou prosince a trvají do začátku třetí dekády února, ve vyšší výšce trvá toto chladné období podstatně déle. V některých uzavřenějších údolích je nutno počítat s častějším výskytem přízemních teplotních inverzí a přízemních mlh, které mohou nepříznivě ovlivňovat rozptyl škodlivin i z poměrně malých zdrojů.

Průměrný počet dnů se sněhovou pokrývkou, která ovlivňuje chování škodlivých látek v ovzduší, se pohybuje od 60 v nízkých částech kraje do cca 100 v nejvyšších částech okresu. Pro Zlínský kraj je ve srovnání s jinými částmi území ČR charakteristický poměrně značný počet bouřek, ostatně na celé východní Moravě jsou častější intenzivní srážky s kratší dobou trvání na rozdíl např. od severozápadních Čech.

Směr a rychlost větru

Směr a rychlost větru jsou dominujícími meteorologickými charakteristikami, které mají rozhodující podíl na stabilitě přízemní vrstvy atmosféry a na transportu cizorodých látek obsažených v troposféře. Podílí se na difúzi lokálního měřítka i na transportu škodlivin globálního charakteru.

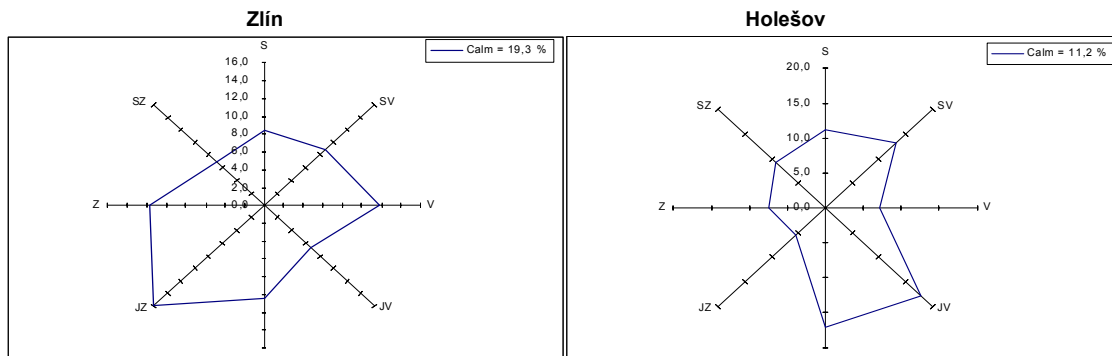
Směr a rychlost větru je ve zlínském regionu významně závislý na místním georeliéfu. Největší význam mají v tomto směru horské hřbety. Na severozápadní straně Bílých Karpat pozorujeme dokonce pod vlivem georeliéfu zesilování jihozápadního a jihovýchodního proudění, které se ve Vizovické vrchovině projevuje i sestupnou složkou proudění, podmiňující v této oblasti i určité föhnové efekty, způsobující mimo jiné i větrnou erozi půdy.

Terén Zlínského kraje je příčinou, proč se větrné růžice ze stanic výrazně liší, takže vlastně každá lokalita vyžaduje individuální posouzení (vítr podél údolí atp.). Jinak Zlínsko patří ještě k té části našeho území, kde vedle větrů západních i východní větry jsou poměrně časté. Vysledovat je zde možné i vliv moravské brány ze severní Moravy.

Převládající proudění přichází z jihozápadních směrů 15,9 %. Druhým převládajícím směrem je proudění z východu 11,8%. Celkově z východní hemisféry vane 27,5%. Bezvětří je zastoupeno 19,3% a je obdobím, kdy dochází ke zhoršeným rozptylovým podmínkám. Stanice Zlín Mladcová leží v průměrně reprezentativní oblasti a v růžici nejsou pozorovatelné anomálie.

Poněkud jiné poměry jsou v okolí Holešova, kde je větrná růžice modifikována výrazněji ve směru jihovýchod odkud přichází nejčastější proudění dosahující 17,9%. Druhým nejčetnějším směrem je jih dosahující 17,1% všech pozorování. Výrazně je potlačena jihozápadní složka proudění dosahující pouze 5,5%. Bezvětrí je reprezentováno 11,2%. Stanice leží v průměrně reprezentativní oblasti.

Obrázek 4: Větrné růžice pro lokality Zlín a Holešov

2.4 Ekonomické údaje

Zaměstnanost v odvětvích

Jádro hospodářství Zlínského kraje tvoří velké průmyslové podniky. (V prvním čtvrtletí 2000 byl ve Zlínském kraji podíl zaměstnaných v průmyslu 38,4%).

Průmyslový potenciál kraje je založen na existenci dříve významných strojírenských výrobních podniků. Podle údajů z publikace Regionální analýza a koncepce v oblasti průmyslu měly v roce 1998 značný význam podniky zpracovatelského průmyslu, zejména plastikářského a gumárenského, které měřeno přidanou hodnotou představují 25% podíl, hutnictví a kovodělný průmysl 12%, elektrotechnický 11%, všeobecné strojírenství 11%, chemický průmysl 9% a potravinářství 8%.

Nejvíce lidí je zaměstnáno v těchto oborech:

- 1) v průmyslu
- 2) ve stavebnictví
- 3) v dopravě, skladování a spojích
- 4) v oblasti obchodu, pohostinství, ubytovacích služeb a oprav motorových vozidel
- 5) v obchodu s nemovitostmi.

V zemědělství byl podíl zaměstnaných jen 3,6% osob.

Ekonomická úroveň

Dosavadní průmyslový potenciál kraje je založen na existenci dříve klíčových strojírenských výrobních podniků. Značný význam mají závody zpracovatelského průmyslu, zejména: obuvnického, dřezpracujícího, kožedělného a dále chemie, gumárenství, potravinářství. Ty dosud patří k předním zásobovatelům spotřebního zboží na českém trhu. Nemají však potřebnou výkonnost - s výjimkou těch, do nichž vstoupil zahraniční investor. Z hlediska počtu pracovníků je na prvním místě textilní, oděvní a kožedělný průmysl.

Míra nezaměstnanosti Zlínského kraje (8,4% k 31. srpnu 2000) se pohybovala pod celorepublikovým průměrem (9%), nejhorší situace byla v okrese Kroměříž (10,5%). Vzhledem k poloze kraje při hranici se Slovenskem jsou některé obce a města Zlínského kraje zapojeny do dobrovolné přeshraniční spolupráce v rámci nově vznikajícího Euroregionu Bílé Karpaty. Z důvodu podpory regionálního hospodářského rozvoje Zlínského kraje byla založena Regionální rozvojová agentura východní Moravy (se sídlem ve Zlíně). V oblasti mikroregionu Moravských Kopanic působí Regionální rozvojová agentura Bílé Karpaty – Moravské Kopanice (se sídlem ve Starém Hrozenkově).

V rámci kraje jsou patrné výrazné regionální rozdíly, kdy míra nezaměstnanosti v nejhůře postižených mikroregionech přesahuje 1,5 násobek míry nezaměstnanosti v kraji. Jedná se o následující mikroregiony: Morkovice-Slížany, Chropyně, Koryčany, Broumov-Bylnice, Horní Lideč.

Exportní výkonnost kraje je ve srovnání s ostatními kraji v ČR nízká. Jednou z významných příčin je právě poloha kraje na východní hranici ČR a jeho špatná dopravní přístupnost. Nedostatečně využitou oblastí je export na Slovensko a dále příhraniční spolupráce se Slovenskem. V průběhu řešení Územní energetické koncepce Zlínského probíhala příprava nového územního plánu a s prováděnou prognózou územního rozvoje připravil kraj výběr nových průmyslových zón, věnoval se problematice revitalizace existujících průmyslových objektů, přípravy kraje na využití zdrojů podpory EU po vstupu ke dni 1. května 2004.

Zemědělství

Region lze geograficky rozdělit do dvou základních částí. Jednu z nich tvoří nížinné oblasti převážně kolem toku Moravy, které nabízejí příhodné podmínky pro pěstování náročných zemědělských plodin, ovoce a zeleniny.

Druhou oblast tvoří horská, dosud téměř nedotčená, území. Horské louky a pastviny včetně CHKO Bílé Karpaty a Beskydy poskytují možnosti pro specifické formy zemědělské produkce, například pasterectví a další aktivity, jež souvisí se zachováním svěbytného rázu krajiny i kultury. Jde o turisticky atraktivní projekty, které však dosud nejsou dostatečně využity.

Tabulka 3: Struktura půdního fondu Zlínského kraje

Druh pozemku	Okres Kroměříž	Okres Uh.Hradiště	Okres Vsetín	Okres Zlín	Zlínský kraj
Orná půda	42 594	42 500	16 413	26 703	128 210
Vínice	6	924	0	1	931
Zahrady	2 357	2 592	2 149	2 633	9731
Ovocné sady	815	1 010	289	880	2 994
Trvalé travní porosty	3 872	11 094	21 986	17429	54 381
Zemědělská půda celkem	49 644	58 120	40 837	47 646	196 247
% zornění	85,80	73,12	40,19	56,04	65,33
% zatravnění	7,80	19,09	53,84	36,58	27,71
% zemědělské půdy	62,11	58,62	35,72	46,25	49,5

2.5 Lesy

Lesní půda je nejvíce zastoupena v okrese Vsetín z 54%, 42% v okrese Zlín, 30% v okrese Uherské Hradiště a 27% v okrese Kroměříž. Horské oblasti jsou ovlivněny

zemědělskou produkcí zejména v důsledku pěstování takových plodin, které jsou pro danou část krajiny nevhodné a příliš zatěžují půdní fond.

Z hlediska ekologické stability, integrované ochrany životního prostředí a uchování biodiverzity neustále roste význam lesních ekosystémů plnicích funkce krajiny, imisního filtru, vodohospodářské, půdoochranné, klimatické a rekreační. Současně plní funkci významného producenta zdroje obnovitelné suroviny. Ukazatelem kvality lesa je podíl poškozených lesních porostů z celkové plochy lesní půdy ve Zlínském kraji, jehož hodnota je 67,2% a je mírně nadprůměrná (57,8% ČR).

Pozitivním trendem je pozvolný růst celkové výměry lesních půd, která představuje přibližně 40% z celkové plochy Zlínského kraje. Nevhodná je však často druhová skladba i věková a prostorová struktura lesů. 30% plochy kraje představují velkoplošná chráněná území.

2.6 Chráněné krajinné oblasti

Na území Zlínského kraje zasahují dvě velkoplošná zvláště chráněná území - CHKO Beskydy a CHKO Bílé Karpaty. Na území CHKO je ochrana přírody uskutečňována ve smyslu zákona č. 114/1992Sb., zejména prostřednictvím zonací. Tento diferencovaný přístup umožňuje dle stanovených zón chránit nejen přírodní genofond, ale i ekologicky stabilizovat krajinu a usměrňovat její využívání (blíže viz kapitola ochrana přírody a krajiny).

Chráněná krajinná oblast Beskydy

Chráněná krajinná oblast leží v nejvyšších partiích moravsko-slovenského pomezí a zahrnuje horské a střední polohy Moravskoslezských Beskyd, Javorníků a Vsetínských vrchů. Ve Zlínském kraji je CHKO Beskydy vymezena na následujících katastrálních územích okresu Vsetín:

Dolní Bečva, Prostřední Bečva, Francova Lhota, Pulčín, Halenkov, Rožnov pod Radhoštěm, Hážovice, Solanec pod Soláněm, Horní Bečva, Střelná na Moravě*, Horní Lideč*, Střítež nad Bečvou*, Hovězí *, Tylovice, Huslenky, Ústí u Vsetína*, Hutisko, Valašská Bystřice, Janová*, Valašská Polanka*, Karolinka, Valašská Senice, Krhová*, Velká Lhota u Val.Meziříčí*, Leskovec*, Velké Karlovice, Lidečko*, Vidče*, Lužná u Vsetína*, Vigantice, Malá Bystřice*, Zašová*, Malé Karlovice, Zděchov, Nový Hrozenkov, Zubří*

(Poznámka: * pouze část katastrálního území)

Chráněná krajinná oblast Bílé Karpaty

Chráněná krajinná oblast představuje jihozápadní konec vnějšího karpatského oblouku, zahrnující pahorkatinné a horské polohy moravské části Bílých Karpat. Ve Zlínském kraji je CHKO Bílé Karpaty vymezena na následujících katastrálních územích okresu **Uherské Hradiště**: Bánov*, Nivnice*, Bojkovice, Pitín, Boršice u Blatnice*, Přečkovice*, Březová u Uherského Brodu, Rudice, Bystřice pod Lopeníkem*, Slavkov u Uherského Brodu*, Bzová u Uherského Brodu, Starý Hrozenkov, Horní Němčí, Strání, Hostětín, Suchá Loz*, Koma, Vápenice u St. Hrozenkova, Kopytná, Vyškovec, Krhov u Bojkovic, Záhorovice, Lopeník*, Žitková, Nezdenice*.

V okrese Zlín se jedná o KÚ těchto obcí: Bohuslavice nad Vlárí, Nevšová, Broumov, Petrůvka u Slavičícma, Bylnice, Popov nad Vlárí, Divnice, Poteč*, Dolní Lhota u

Luhačovic, Pozlovice*, Horní Lhota u Luhačovic, Rokytnice u Slavičína, Hrádek na Vlárské dráze, Rudimov, Jestřabí nad Vlárí, Sehradice*, Kladná-Žilín*, Sidonie, Křekov*, Slavičín, Lipina*, Slopné*, Lipová u Slavičína, Svatý Štěpán, Loučka I*, Šanov, Loučka II, Štítná nad Vlárí, Luhačovice*, Újezd u Valašských Klobouk*, Návojná, Valašské klobouky*, Nedašov, Vlachovice, Nedašova Lhota, Vrbětice.

Poznámka: * pouze část katastrálního území

2.7 Lázeňství – ochrana vod

Na území Zlínského kraje se nalézají, nebo do něj zčásti zasahují následující přírodní léčivé zdroje a lázeňské místa:

Ostrožská Nová Ves - Lázeňské místo Ostrožská Nová Ves: na území lázeňského místa a zvláště pak ve vnitřním lázeňském území nutno dodržovat omezení a podmínky dané zákonem č. 164/2001 Sb., o přírodních léčivých zdrojích, zdrojích přírodních minerálních vod, přírodních léčebných lázních a lázeňských místech a o změně některých souvisejících zákonů (lázeňský zákon) a dále pak i vyhláškou č. 423/2001 Sb., kterou se stanoví způsob a rozsah hodnocení přírodních léčivých zdrojů a zdrojů přírodních minerálních vod a další podrobnosti jejich využívání, požadavky na životní prostředí a vybavení přírodních léčebných lázní a náležitosti odborného posudku o využitelnosti přírodních léčivých zdrojů a klimatických podmínek k léčebným účelům, přírodní minerální vody k výrobě přírodních minerálních vod a o stavu životního prostředí přírodních léčebných lázní (vyhláška o zdrojích a lázních).

Ochranné pásmo I. stupně (dříve užší ochranné pásmo) a ochranné pásmo II. stupně (dříve širší ochranné pásmo) přírodních léčivých zdrojů lázeňského místa Ostrožská Nová Ves: Ochranná pásma přírodních léčivých zdrojů jsou stanovena v ochranném opatření MZ ČSR č.j. ČIL-484-8.4.1982 ze dne 9. dubna 1982. Na jejich území je nutno dodržovat podmínky a opatření, stanovená v citovaném ochranném opatření a dále pak i omezení a podmínky dané zákonem č. 164/2001 Sb. (lázeňský zákon) a vyhláškou č. 423/2001 Sb., (vyhláška o zdrojích a lázních).

Luhačovice - Lázeňské místo Luhačovice: na území lázeňského místa a zvláště pak ve vnitřním lázeňském území nutno dodržovat omezení a podmínky dané Statutem lázeňského místa, stanoveným Usnesením vlády č. 135 ze dne 18.1.1956, zákonem č. 164/2001 Sb. (lázeňský zákon) a dále pak i vyhláškou č. 423/2001 Sb. (vyhláška o zdrojích a lázních).

Ochranné pásmo I. stupně a ochranné pásmo II. stupně přírodních léčivých zdrojů lázeňského místa Luhačovice: Ochranná pásma přírodních léčivých zdrojů jsou stanovena ve vyhlášce JmKNV, schválené plenárním zasedáním dne 13.12.1988. Na jejich území je nutno dodržovat podmínky a opatření, stanovená v citované vyhlášce a dále pak i omezení a podmínky dané zákonem č. 164/2001 Sb. (lázeňský zákon) a vyhláškou č. 423/2001 Sb. (vyhláška o zdrojích a lázních).

Kostelec u Zlína - Lázeňské místo Kostelec u Zlína: na území lázeňského místa a zvláště pak ve vnitřním lázeňském území nutno dodržovat omezení a podmínky dané Nezbytným prozatímním ochranným opatřením MZ ČR č.j. ČIL-432-12.6.1997/2030, zákonem č. 164/2001 Sb. (lázeňský zákon) a dále pak i vyhláškou č. 423/2001 Sb. (vyhláška o zdrojích a lázních).

Ochranné pásmo I. stupně (dříve prozatímní ochranné pásmo) přírodních léčivých zdrojů lázeňského místa Kostelec u Zlína: Ochranné pásmo přírodních léčivých zdrojů je stanoveno v ochranném opatření MZ ČR č.j. ČIL-442-11.5.1995/1670. Na

jeho území je nutno dodržovat podmínky a opatření, stanovená v citované vyhlášce a dále pak i omezení a podmínky dané zákonem č. 164/2001 Sb. (lázeňský zákon) a vyhláškou č. 423/2001 Sb. (vyhláška o zdrojích a lázních).

Rožnov pod Radhoštěm - Ochranné pásmo I. stupně (dříve prozatímní ochranné pásmo) přírodních minerálních vod Rožnov pod Radhoštěm: Ochranné pásmo přírodních minerálních vod je stanoveno v ochranném opatření MZ ČR č.j.ČIL 442-7.11.1994/4450. Na jeho území je nutno dodržovat podmínky a omezení stanovená v citovaném opatření a dále pak i omezení a podmínky dané zákonem č. 164/2001 Sb. (lázeňský zákon) a vyhláškou č. 423/2001 (vyhláška o zdrojích a lázních).

Horní Moštěnice - Ochranné pásmo stupně II.A (dříve ochranné pásmo 2. stupně) přírodních minerálních vod Horní Moštěnice: Do Zlínského kraje zčásti zasahuje ochranné pásmo přírodních minerálních vod Horní Moštěnice. Toto ochranné pásmo je stanoveno v Usnesení 9. plenárního zasedání Sm KNV ze dne 21.4.1983. Na jeho území je nutno dodržovat podmínky a omezení stanovená v citovaném usnesení a dále pak i omezení a podmínky dané zákonem č. 164/2001 Sb. (lázeňský zákon) a vyhláškou č. 423/2001 Sb. (vyhláška o zdrojích a lázních).

2.8 Významné stacionární zdroje ve Zlínském kraji

Lokalizace stacionárních zdrojů znečištění

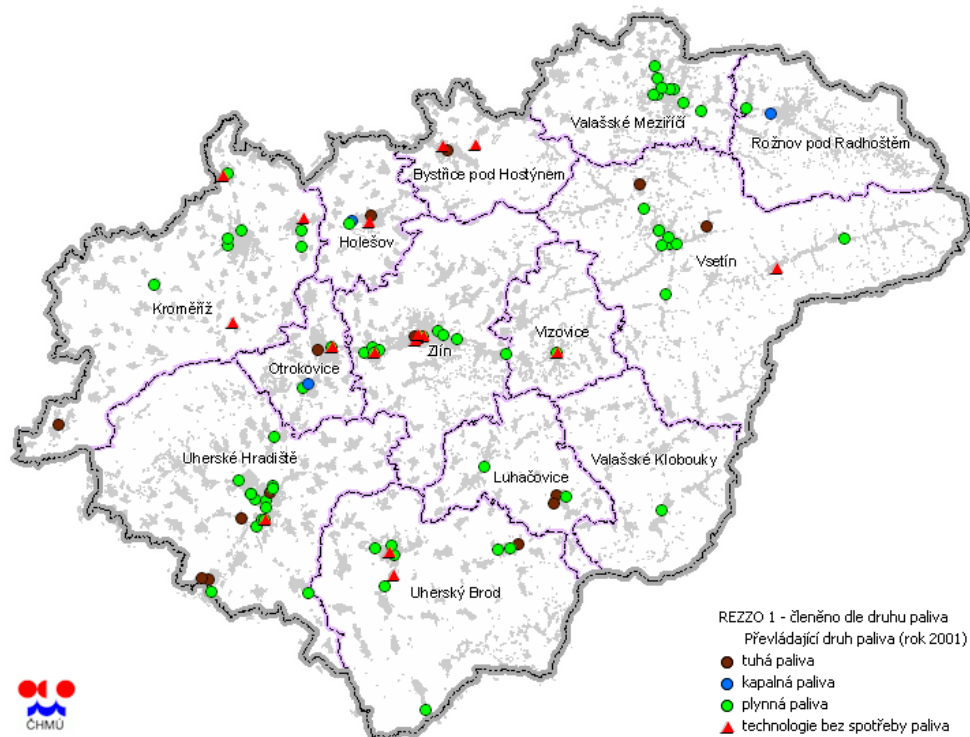
V řešeném území bylo v roce 2001 lokalizováno **104 velkých zdrojů REZZO 1** – z toho 19 zdrojů CZT, z nichž bylo distribuováno teplo prostřednictvím autorizovaných distributorů. Devět z těchto zdrojů nich spadá do kategorie stávajících zvláště velkých spalovacích zdrojů (z toho Teplárna Otrokovice a.s. je tvořena podle definice EU dvěma zdroji, teplárnou a výtopnou).

Celkový instalovaný tepelný výkon všech velkých zdrojů byl 2 326,886 MW_t. Největším zdrojem dle instalovaného výkonu v řešené oblasti byly v roce 2001 Moravské Teplárny, a.s. ve Zlíně s instalovaným tepelným výkonem 510 MW_t (tj. 22 %). Druhý největší instalovaný výkon měla Teplárna Otrokovice, a.s. – 348 MW_t (15 %). Instalovaný tepelný výkon nad 50 MW (a tedy výkonovou hranici pro zvláště velké spalovací zdroje) vykazují ještě DEZA, a.s., Valašské Meziříčí, ENERGOAQUA, a.s. - výtopna Rožnov, Teplárna Jiráskova ve Vsetíně, Energetika Chropyně, a.s. a kotelna Letecké závody, a.s. nový závod.

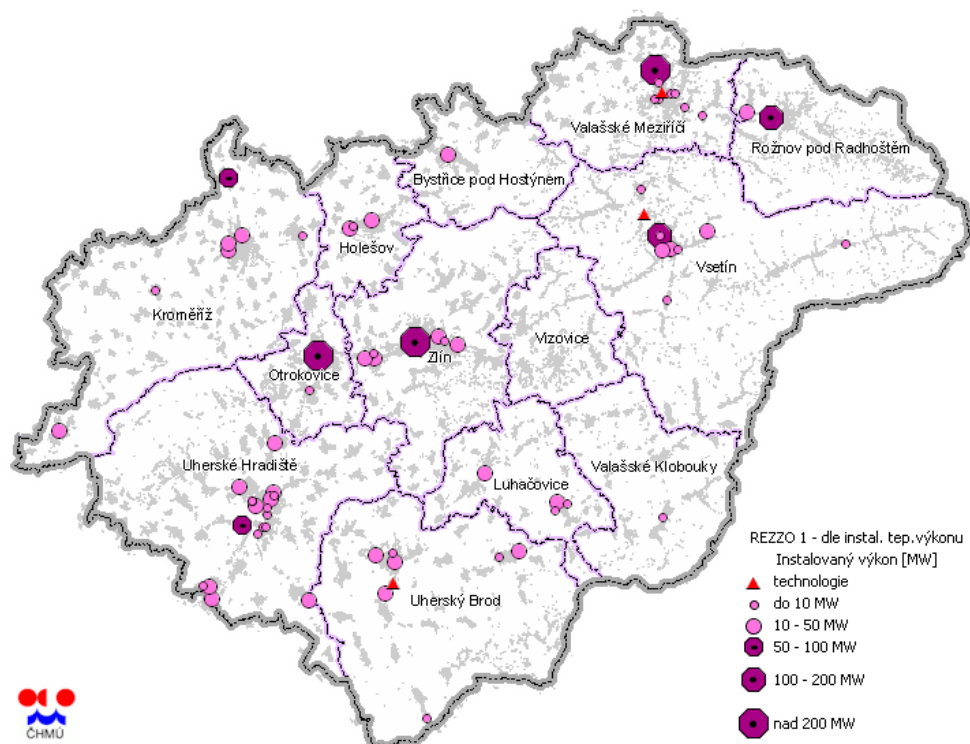
Převažujícím palivem pro spalovací účely ve velkých zdrojích REZZO 1 v řešené oblasti jsou **tuhá paliva** (cca 55 %), následují kapalná paliva (36 %) a plynná paliva (9 %). Z celkové spotřeby paliv pro spalovací účely činila **spotřeba ve zdrojích vyrábějících elektřinu a teplo cca 78 %**.

Všechny zdroje REZZO 1 a REZZO 2 byly pro potřeby modelového hodnocení vlivu zdrojů na kvalitu ovzduší přiřazeny do území prostřednictvím souřadnic a to (u zdrojů REZZO 1 zejména) podle jednotlivých výdechů pomocí ortofotomap. Lokalizaci zdrojů v mapě převedené z GIS uvádí následující obrázek:

Obrázek 5: Lokalizace zdrojů REZZO 1 v území Zlínského kraje, 2001, členění dle druhu spalovaného paliva

Obrázek 6: Lokalizace zdrojů REZZO 1 na území Zlínského kraje, 2001, v členění dle instalovaného příkonu zdroje

Zvláště velké spalovací stacionární zdroje ve Zlínském kraji

Ve Zlínském kraji bylo v roce 2002 zařazeno do REZZO 1 **devět** stávajících zvláště velkých spalovacích zdrojů (Teplárna Otrokovice a.s. je tvořena podle definice EU dvěma zdroji, teplárnou a výtupnou).

Tabulka 4: Zvláště velké spalovací zdroje ve Zlínském kraji - identifikace

ZDROJ	ZN	ICO	NÁZEV	Obec	PŘÍKON
847		11835	Deza a.s. Valašské Meziříčí	Valašské Meziříčí	433,43
904		15503461	Energoaqua a.s.- výtupna	Rožnov pod Radhoštěm	151,79
1103		10553	Let a.s. nový závod	Kunovice	68,22
1192		25304925	Teplárna Kroměříž a.s.	Kroměříž	62,43
2653		45192588	Zásobování teplem a.s. Vsetín	Vsetín	108,14
3970		25517074	Energetika Chropyně, a.s. (dříve Technoplast)	Chropyně	90,6266
1607	A	18811337	Moravské Teplárny a.s.	Zlín	217
1755	A	46347089	Teplárna Otrokovice a.s.	Otrokovice	97,6
1755	B	46347089	Teplárna Otrokovice a.s.	Otrokovice	291
			Celkem LCP		1 520

Společnost **Teplárna Kroměříž, a.s.**, která ještě v této sestavě figuruje, je v likvidaci a již nemá licenci na výrobu a rozvod tepelné energie. Soustavu zásobování teplem převzala firma **TECHEM a.s.**, která již neprovozuje původní zdroj, ale pět menších teplovodních soustav s vlastními tepelnými zdroji (4 plynovými kotelny REZZO 2, 1 kotelnu REZZO 1 o výkonu 8,7 MW).

Průmyslová teplárna podniku Technoplast Chropyně (dnes Aliachem a.s.), je dnes i s tepelnými sítěmi samostatnou společností s názvem **Energetika Chropyně a.s.** Teplárna je plynofikovaná a má tři parní kotle a protitlakou turbínu o výkonu 2,5 MW. Kotle jsou různého stáří (roky výstavby 1969, 1976 a 1988). Celkový instalovaný výkon kotelny je cca 75 MW.

Tabulka 5: Zvláště velké spalovací zdroje – podíl na emisích škodlivin

ZDROJ	ZN	ICO	NÁZEV	Emise 2002		
				TZL	SO ₂	NO _x
847		11835	Deza a.s. Valašské Meziříčí	27	461	119
904		15503461	Energoaqua a.s.- výtupna	2,77	91,69	23,47
1103		10553	Let a.s. nový závod	2,31	140,55	31,4
1192		25304925	Teplárna Kroměříž a.s.	0,22	0,11	19,22
2653		45192588	Zásobování teplem a.s. Vsetín	0,41	0,2	73,98
3970		25517074	Energetika Chropyně, a.s. (Aliachem, dříve Technoplast)	0,09	0,13	1,5
1607	A	18811337	Moravské Teplárny a.s.	19,29	321,37	123,64
1755	A	46347089	Teplárna Otrokovice a.s.			
1755	B	46347089	Teplárna Otrokovice a.s.	13,35	2 813,77	857,15
			Celkem LCP	65,44	3 828,82	1 249,36
			Emise 2002 - emise 2001	6,37	-127,88	-57,46
			Podíl na emisích REZZO 1	40,64%	62,17%	41,55%
			Podíl na emisích kraje celkem	2,73%	47,21%	28,96%

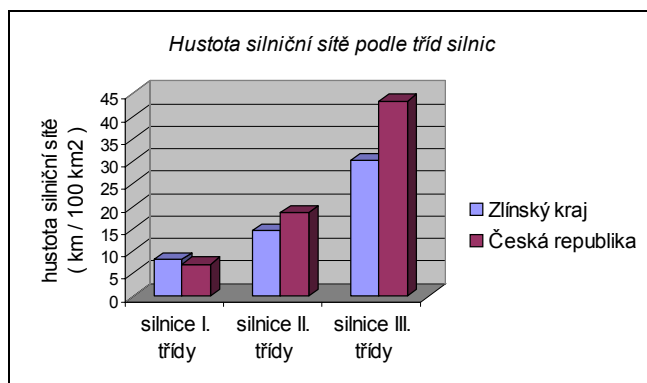
Zdroj: ČHMÚ, ENVIROS

2.9 Významné liniové zdroje ve Zlínském kraji

Silniční síť Zlínského kraje tvoří 2 091 km silnic I., II. a III. třídy, což představuje 3,8% z celkové délky silnic na území České republiky. Tento podíl je výrazně nižší než podíl kraje na rozloze území státu a celkovém počtu obyvatel (5,0 a 5,8%). Hustota silniční sítě je zde 24% pod celorepublikovým průměrem (Zlínský kraj - 0,53 km/km², Česká republika - 0,69 km/ km²).

Hustota silnic I. třídy na území kraje je o 12,5% vyšší než celostátní průměr. Hustota silnic II. třídy je naopak 22% pod průměrem, u silnic III. třídy je hustota nižší o plných 30% než činí průměr za celou Českou republiku. Uvedenou nižší hustotu silnic II. a III. třídy lze odůvodnit převažujícím kopcovitým charakterem území Zlínského kraje.

Tabulka 6: Hustota silniční sítě Zlínského kraj

Zdroj: Generel dopravy ZK

Průjezd zastavěným územím měst a obcí je závadou na hlavních tazích s vysokým podílem tranzitní dopravy (zejména těžké) a její vysokou intenzitou. To se týká především silnic I/35, I/50, I/55 a I/57, na kterých se realizuje převážná část tranzitní dopravy přes kraj a významná část zdrojové a cílové dopravy v kraji.

Nejvyšších hodnot intenzit automobilové dopravy (10 000 a více vozidel za 24 hodin) je dosaženo na silnicích I/35, I/47, I/49, I/50, I/55 a I/57. mezi nejzatíženější úseky patří :

- ◆ Otrokovice – Zlín – Vizovice (I/49)
- ◆ Buchlovice – Staré Město – Uherské Hradiště – Kunovice (I/50)
- ◆ Valašské Meziříčí – Vsetín (I/57)
- ◆ Valašské Meziříčí – Rožnov pod Radhoštěm (I/35)
- ◆ Tlumačov – Otrokovice – Napajedla – Staré Město (I/55)
- ◆ Kroměříž – Hulín (I/47)

Absolutně **nejvyšší hodnota intenzity dopravy** v kraji byla naměřena ve Zlíně na silnici I/49 (28 886 vozidel za den), následuje Uherské Hradiště (26 627 voz./den), intenzit v rozmezí 15 000 - 25 000 vozidel dosahují profily na silnicích procházejících městy Kroměříž, Hulín, Otrokovice, Staré Město a Kunovice.

Dopravní zatížení těžkými vozidly je nejvyšší na silnicích I/35, I/49, I/50 a I/55 (s hodnotami nad 3 000 voz./den), následují silnice I/47, I/57, II/427 a II/490 (s počty 1500 - 3000 voz./den). Nejvyšší podíl těžkých vozidel na celkovém počtu všech vozidel vykazuje silnice I/35 v úseku od hranic Moravskoslezského kraje po

Valašské Meziříčí (44%) a silnice I/54 v úseku od hranic Jihomoravského kraje po Slavkov (rovněž 44%). Podíl těžké dopravy nad 30% mají dále silnice I/55, I/71 a II/427.

Růst intenzity dopravy mezi lety 1995 a 2000 o 50% a více nastal na silnici I/35 mezi Valašským Meziříčím a Rožnovem pod Radhoštěm, na silnici I/49 mezi Zlínem a Lípou, na silnici I/54 mezi hranicemi kraje a Slavkovem, v jižní části silnice I/57 (v úseku Horní Lideč - Valašské Klobouky až o 130%), v severní části silnice II/490 (v úseku Zlín - Fryšták o 115%) a na některých úsecích silnic II/150, II/428, II/429, II/432, II/436, II/437, II/438, II/481, II/489, II/492, II/495 a II/497.

Vysoký růst těžké dopravy byl zaznamenán na silnicích I/35 (o 125% v úseku hranice kraje - Valašské Meziříčí), I/57 (úseky Val. Meziříčí - Vsetín - Val. Polanka a Horní Lideč - Val. Klobouky - Brumov-Bylnice), II/437 (až o 165%), v severní části II/490 (úsek Zlín - Fryšták až o 145%) a dále na silnicích I/47, I/54, I/55, II/150, II/422, II/432, II/436, II/481, II/491, II/492, II/495 a II/497.

Obrázek 7: Kartogram dopravního zatížení komunikací Zlínského kraje

Zdroj: Generel dopravy ZK